

Travma

Doç. Dr. Semra GÜNAY
Op. Dr Berk GÖKÇEK

Ana Konular

- ▶ Travmalı Kişiyeye Yaklaşımında Genel İlkeler
- ▶ Baş ve Boyun Travması
- ▶ Toraks Travması
- ▶ Karın Travması
- ▶ Perine ve Pelvis Travması
- ▶ Üriner Sistem Travması
- ▶ Spinal Travma
- ▶ Sinir Travması
- ▶ Ekstermite Travması
- ▶ Periferik Damar Travması
- ▶ Özel Durumlarda Travma

Travma doku veya organın yapısını dıştan gelen mekanik bir etki sonucu bozan yara, örselenme olarak tanımlanır. Travma; önceden ve nereden geleceği belli olmayan bir etken ile oluşan, bazen tek bazen birçok kişiyi bazen de toplumu ilgilendiren, bedensel ve ruhsal bütünlüğü bozan önemli bir sağlık sorunu olarak tıbbi, zaman ve emek kaybına uğratan yanı ile toplumsal yaşamı etkilediğinden sosyoekonomik, büyük ölçüde önlenemez oluşu ile de felsefi yanı olan bir kavramdır. Özellikle genç nüfusu etkiler, dünyada 1-44 yaş grubunda birinci, tüm yaş gruplarında kanser ve kardiyovasküler hastalıklardan sonra üçüncü sıradaki ölüm nedenidir. Amerika Birleşik Devletleri'nde travma nedeniyle, 2013 yılında 671 milyar USD harcanmış, 2015 de 27,6 milyon kişi acile başvurmuş, 2,8 milyon kişi hastanede yatarak tedavi görmüş ve 214.000 kişi ölmüştür. Dünyada her üç dakikada bir kişinin travmaya bağlı öldüğü bildirilmektedir.

Genç nüfusa sahip olan ülkemizde 2017 verilerine göre nüfusun %60'dan biraz daha fazlası, 0-40 yaş

arasında yer almakta, %70'den fazlasını ise 65 yaş altı, yani genç ve çalışan kesim oluşturmaktadır. Bu bilgi travmaya maruz kalma olasılığını ve konunun toplum sağlığı bakımından önemini gösterir.

Travmaya bağlı ölümleri azaltmanın en ucuz ve kolay yolu travmadan korunmaktır. Gelişmiş sistemler ile travmadan ölüm oranını azaltmak mümkün olsa da bunu sağlamak için gereken uygulamalar biri birine bağlı bir dizi unsurdan oluşmaktadır. Bunların önde gelenleri olarak yasal düzenlemeler, ulaşım, iletişim sistemleri, halkın bilgilendirilmesi, toplumun kurallara uyması, hekimler ile sağlık personelinin eğitimi ve bu eğitimin güncellenmesi, travma merkezleri, bu merkezlerin gelişmiş teknoloji ile donatılması sayılabilir.

Travma oluştuğundan itibaren geçen zaman çok değerlidir. Oluşan durumun doğru kavranması, travmalı kişinin olabildiğince hızlı biçimde doğru hastaneye ulaşması ve travmanın etkilerinin en kısa sürede uygun şekilde giderilmesi ekip çalışması gerektirir. Bu ekibin lideri cerrahdır.

Kaynaklar

- Arvieux C, Thony F, Broux C, Ageron FX, Rancurel E, Abba J, Faucheron JL, Rambeaud JJ, Tonetti J. Current management of severe pelvic and perineal trauma] *Visc Surg.* 2012 Aug;149(4). e227-38
- Asensio JA, Chahwan S, Forno W, MacKersie R, Wall M, Lake J, et al. Penetrating esophageal injuries. multicenter study of the American Association for the Surgery of Trauma. *J Trauma.* 2001 Feb. 50(2).289-96
- Bain K, Meytes V, Chang GC, Timoney MF. Laparoscopy in penetrating abdominal trauma is a safe and effective alternative to laparotomy *Surg Endosc.* 2018 Sep 12. Pp1-8.
- Berg RJ, Karamanos E, Inaba K, Okoye O, Teixeira PG, Demetriades D The persistent diagnostic challenge of thoracoabdominal stab wounds. *J Trauma Acute Care Surg.* 2014 Feb;76(2).418-23
- Brunnicardi F.C (Ed.). *Schwartz's Principles of Surgery 9.th Edition*, New York Mc Grav Hill 2010.
- Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Injury Prevention and Control. Web-based Injury Statistics Query and Reporting System (WISQARS) Nonfatal Injury Data. (2017)
- Demetriades D., Inaba K., Velmahos G. *Atlas of Surgical Techniques in trauma*, Cambridge University Press,2015,USA.
- Emmett KP, Fabian TC, Dicocco JM, Zarzaur BL, Croce MA. Improving the screening criteria for blunt cerebrovascular injury. the appropriate role for computed tomography angiography. *J Trauma.* 2011 May. 70(5).1058-65.
- Ertekin C., Taviloğlu K., Güloğlu R., Kurtoğlu M. (Ed), (2005), *Travma* ISBN 975-6395-24-9 Istanbul Medikal Yayıncılık, İstanbul.
- Eryılmaz M(Ed). (2018), *Travma Cerrahisi Uygulama Teknikleri* ISBN 978-975-98418-2-9 Fabrika Matbaacılık, Ankara.
- Eryılmaz,M, Sarıbeyoğlu K, Güloğlu R, Ertekin C. (Ed.).*Travma ve Resüsitasyon Kursu Kursiyer Kitabı*, ISBN.978-9944-5104-3-1.Kare Yayıncılık İstanbul.
- Feliciano DV. Pitfalls in the management of peripheral vascular injuries. *Trauma Surg Acute Care Open.* 2017 Aug 28;2(1).
- Feliciano DV. Abdominal Trauma Revisited. *Am Surg.* 2017 Nov 1;83(11).1193-1202.
- Hope N, Gray G, Lesay M, Reddy E. Penetrating neck injuries. the point of plain films. *Clin Case Rep.* 2016 Feb. 4 (2).216-8
- Ivatury RR, Anand R, Ordóñez C. Penetrating Ekstremité trauma, *World J Surg.*2015 Jun;39(6). 1389-96.
- Li R, Liu Z, Pan Y, Chen L, Zhang Z, Lu L.. Peripheral nerve injuries treatment. A systematic review. *Cell Biochem Biophys.* 2014 Apr;68(3).449-54.
- Ludwig C., Koryllos A.;Management of chest trauma, *J Thorac Dis.* 2017, Apr; 9(Suppl 3). S172-S177.
- Lustenberger,T,Wutzler S, Störmann P, Laurer H, Marzi I. The role of angio-embolization in the acute treatment concept of severe pelvic ring injuries *Injury Volume 46, Supplement 4, October 2015, P. S33-S38*
- Meyfroidt G, Güiza F. Outcome prediction after moderate and severe traumatic brain injury. why two models if we could do with one. *Crit Care Med.* 2012 May. 40(5).1685-6.
- Raja A., Zana DR. Initial management of trauma in adults; Up to date Oct 2018
- Stein DM, Santucci RA..An update on urotrauma, *Curr Opin Urol.* 2015 Jul;25(4).323-30.
- Weber G,Bendinelli C, Balogh ZJ.Damage control surgery for abdominal emergencies. *Br J Surg.* 2014 Jan;101(1). e109-18 <https://www.turkiye.gov.tr/turkiye-istatistik-kurumu-baskanligi-tuik>